

DOMOLJUB

Izhaja vsak
četrtak.
Cena mu je
K 10.— na
telo. — (Za
Nemčije K
12.—, za
Ameriko in druge tuje države K 14.—)
— Posredna številka se prodajajo po
30 vinarjev.

Štati in do-
pisi se pošil-
jajo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana,
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in te-
serati pa: Upravištvo „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
: V POUK IN ZABAVO :**

Zmote socialistov.

Na shodu v Šmihelu je hotel g. Prepeluh pridobiti kmete za socialiste. Ker ni nobeden pregledal njegovih dokazov, se mu je to na videz dobro posrečilo. Ves govor je nameraval vzbuditi kmetom poželjivost po zemlji, ki se jim je tako rado-darno obetala pod socialistično komando. Kako ne bi bil kmet, ki ima le nekaj mernikov njive, vesel, če se mu obeta krasno, veliko kmetijo — 15 oralov samih njiv in travnikov, česar danes ne zmore veliko kmetov! Seveda je drugo vprašanje, če bo mogoče to res izpolniti. Poglejmo glavne trditve malo bolj natančno.

1. »V Jugoslaviji bo 15 milj. ha rodovitne zemlje«,

samo njiv in travnikov brez gozdov. Ker bo kmetskega prebivalstva 10 milj., bo na vsako osebo prišel 1-5 ha. Ker je pa pri nas slaba zemlja, mora imeti vsak kmet 8 oralov polja in 7 oralov travnikov. Tako govore socialisti. — Gospodje, v kateri geografiji ste pa to dobili? Mi smo študirali in našli čisto drugačne podatke. Priobčujemo po deželah v hektarjih množino njiv in travnikov, h katerim so prišteti še vsi pašniki, dasiravno se pašniki ne morejo šteti za prav rodovitne svet kakor travniki. Travnikov, njiv in pašnikov ima:

Kranjska	483.813 ha
Vsa Primorska	520.000 "
Dalmacija	761.963 "
Hrvaška in Slavonija	2.082.500 "
Bosna in Hercegovina	2.107.446 "
Stara Srbija	1.690.605 "
Koroška in Štajerska	500.000 "

Skupaj . . . 8.146.327 ha

Pri tem smo računali vso Primorsko s Trstom in Furlanijo zraven, vso Dalmacijo, ki ima čez 300.000 ha prav malo vrednih pašnikov, Bosna pa skoro en milijon ha pašnikov. Zraven moramo še pridejati novo Srbijo in del Ogrske, največ 2 milj. ha njiv in travnikov. Tako bi dobili okroglo 10 milj. ha prav visoko računjeno. Kje jih je pa še 5 milj. ha ostalo, 10 krat toliko, kolikor je vsa Kranjska velika? Seveda, če jih je le 10 milj. ha, pride na eno osebo le 1 ha, torej manj, kakor bi moral vsak imeti, da more živeti na svoji kmetiji pri nas. Seveda je podlaga, da bodo toliko časa delili, da bo imel vsak čisto enako. S tem je pa tudi po naukih socialistov dokazano, da kmetje v

Jugoslaviji ne bodo mogli živeti, če mora vsak imeti 1-5 ha na osebo, ker je pač nemogoče, da bi vsem kmetom, ki imajo več kakor 5 ha, vzeli, kar je odveč.

Na Kranjskem je po podatkih socialistov 137.040 lastnikov, rodovitne zemlje pa le 483.813 ha. Na vsakega lastnika pride le 3-53 ha. Priti bi pa moralo, da bi mogla družina živeti, ker pri nas je slaba zemlja, 15 oralov, to je 8 ha in 6319 m², torej je na vsako družino skoro 5 ha premalo, če se vsem enako razdeli. Ali bodo socialisti zemljo raztegnili ali nanovo ustvarili, ali nakazali parcele v Banatu in Novi Srbiji, nam ni znano. Morebiti je še na luni kaj nerazdeljivega sveta.

2. »Pri nas rabi vsaka družina 15 oralov njiv in polja, da se more preživiti.«

15 oralov — to je kakor rečeno 8 ha 6319 m². Če je pa zemlja dobra, se rabi za družino najmanj 5 ha. To je preračuneno, to se pravi dokazano. Naj nam gospodje povedo, kdo je izračunal. Mi, ki obdelujemo zemljo, imamo čisto drugačne podatke. — Pri nas je srednje posestvo, — vsak ga pride lahko gledat, kdor ga hoče, ki ima natančno 4 ha 7049 m² njiv, travnikov in vrta. Na tem srednje obdelanem posestvu živi šest oseb. Redi se iz posestva le: 2 konja, 4 krave, 2-3 glave mlade živine in do 10 prašičev celo leto. Odprda se vsako leto 2-3 stare prašiče, okoli 20 mladičev, do 2000 l mleka, nekaj krompirja in žita. Ker se celo leto delavci najemajo in daje hrana raznim rokodelcem, bi se na posestvu prav lahko dobro preživilo 8 oseb. Drugi imajo komaj 3-4 orale njiv in travnikov, pa se vendar preživijo s svojim pridelkom. Priobčimo vam lahko zgledov, kolikor hočete. Prvo posestvo je seveda izmed boljših in večjih, kakršnih ni med navadnimi kmeti veliko, in vendar nima niti polovico obsega, kakor ga socialisti zahtevajo za 6 oseb. — Jasno je torej, da imenovane trditve ni nobeden dckazal, ker je ne more dokazati. Rabi se le za vabo onim kmetom, ki malo mislijo in ne znajo presoditi lastnih razmer.

S praznimi obljubami, ki jih ni mogoče izpolniti, se bo zanesla nezadovoljnost in tudi lenoba med naše ljudstvo, in poslednja zmešnjava bo hujska od prve.

3. »Na Moravskem se pridelala 26 q na 1 ha.«

Cela Moravska ima 22.222 ha, 54 % polja, to je 1.199.988 ha njiv. Tam je navadno dve tretjini njiv obsejanih z žitom. Če vzamemo le 700.000 ha, bi bilo tam žita pridelanega 18.2 milj. q. Dve tretjini bi ga prav lahko prodali. Ni povedano,

kakšnega žita se pridelala 26 q, le žita se pridelala toliko. Seveda zraste precej več ovsa, kakor pšenice. Največ pridelajo tam ječmena, ovsa, rži in pšenice pa skoro enako. Tako socialisti. — Mi smo brali, da se na Moravskem pridelala na 1 ha pšenic le 14 q, na najboljšem svetu do 18 q. Nemogoče se nam zdi, da bi se pridelalo splošno 26 q, to je na 1 mernik posejanja skoro 15 mernikov pšenice. Na mnogih krajih Dolenjske ni zemlja prav nič slabša kakor v Hani. Če bi se torej dobro obdelalo, potem za osebo ni treba niti polovico ha. Torej, gospodje, dajte dobro pomisliti, preden kaj za našega kmetskega pišete.

Strokovna organizacija obrtnega in trgovskega stanu.

Resolucijo vodstva V. L. S., naj se osnuje Jugoslovanska obrtno-trgovska zveza, so sprejeli naši obrtni in trgovski krogi s posebnim veseljem. Obrtniki se zbirajo na svojih sestankih in pretresavajo vse podrobnosti, kako naj se resolucija praktično izvede. »Društvo rokodelskih mojstrov« se je za izvršitev krepko zavzelo in pozivlja vse naše obrtne in trgovske organizacije, naj se takoj pridružijo Jugoslovanski obrtno-trgovski zvezi. Vsa priglasila sprejema član vodstva V. L. S., stavbnik Ivan Ogrla v Ljubljani. Osnovano se je tudi posebno tajništvo Jugoslovanske obrtno-trgovske zveze, pri katerem bodo obrtniki in trgovci dobivali informacije o vseh stanovskih zadevah in ki bode izdajala tudi stanovsko glasilo. Obrtne in trgovske organizacije naj bi v svojih prijavah do gosp. Ivana Ogrina tudi sporočile, kakšne želje imajo glede stanovskega glasila in koliko izvodov naročajo.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

Jugoslovanski državni zbor ali, kakor se imenuje: narodno predstavništvo, se je sešel v Belgradu 1. t. m. Otvoril se je s slovesno službo božjo v katoliški in pravoslavni cerkvi ter v mohamedanski džamiji. Poslanci naše ljudske stranke tvorijo z nekaterimi Hrvati svoj klub, ki se ne bo vezal na nobeno stran in bo gledal samo na korist našega ljudstva.

j Dva ministra odstopila. Ministra za trgovino in obrt ter za rudarstvo in gozdarstvo sta odstopila. Njune posle je prevzel začasno dr. Korosec.

j Plače državnih uradnikov v kronah. Vlada je določila, da bo od 1. marca dalje plačevala državne uradnike v kronah in ne več v dinarih. — Ali je dinarov zmanjkalo?

j Nove znamke. Minister za pošto pripravlja izdajo novih poštних znamk, ki bodo veljavne za celo državo SHS in ki pridejo v promet še tekom tega meseca.

j Na Pragerskem so konfiscirali v ponedeljek, dne 25. februarja 200 kg masti, 1500 kg krompirja in 1400 kg žita, ki ga je hotel izvoziti s falzificiranim uradnim dovoljenjem s pohištvo v Nemško Avstrijo neki Nемеc. Takih slučajev je več.

j Nemška ojačenja na Koroškem. Te dni je došlo koroškim Nemcem na pomoč 1500 Tirolcev, in sicer 1100 v Podrožico ter 400 v Podlublje. Od teh 1500 mož pa jih je že 150 dezertiralo.

j Katoliška škofija se bo osnovala v Belgradu.

j Seljaška stranka ne priznava državnega veča. Hrvatska seljaška stranka je naznanila, da ne priznava državnega veča kot predstavitelja hrvatskega naroda in da ne bo poslala delegatov v narodno veče.

j Spor med Jugoslavijo in Italijo postaja tem ostrejši in napetejši, čim bolj se bliža cela zadeva končni rešitvi. Obe stranki napenjata vse svoje sile, da se razreši stvar za to oziroma ono stran ugodno. Italijanski ministrski svet je sklenil, da Italija ne odneha niti za las od londonske pogodbe, Jugoslavija pa enodušno zahteva meje v Wilsonovem smislu. Angleži in Francozi, se zdi, da se nagibljejo na italijansko stran; vprašanje je le, če bo Wilson imel še toliko moči, da bo svojo voljo, s katero je dosedaj ves svet obvladal, uveljavil. Na Angleškem in Francoskem niso več posebno navdušeni zanj, v Italiji pa še celo ne. Jim je preveč — pravičen. Italijansko časopisje razširja o razmerah v Jugoslaviji najneumnejše laži, da bi tako prepričalo zapadne velesile, da Jugoslavija ni zrela za samostojno državo. — V Ameriki se boje, da ne pride do vojske med Jugoslovani in Italijo. Pa tega se ni bati. Četudi Italijani danes zasedejo celo Slovenijo, a naša pravica bo tem glasneje vpila in tem gotoveje zmagala. — Na mirovnem posvetu so se ta ponedeljek začeli posvetovati o jugoslovanskem vprašanju.

j Italijanski kralj in kraljica sta bila v zadnjem času že dvakrat v Postojni. Naši ljudje se zanj niso zmenili.

j Lačni Italijani. Italijani zahtevajo od Avstrije vojno odškodnino v znesku 600 milijonov funtov. V to Avstrijo pa računajo tudi nas. Torej danes naj pridemo mi še do tega, da bomo Italijanom plačevali vojno odškodnino! Res, skromni Italijani niso!

j Italijanska nadutost. Ljudje pripovedujejo, da so Italijani na Rakeku v nedeljo 16. februarja pred cerkvijo izklicali, da se mora vsakdo pokloniti razobešeni italijanski zastavi: Moški se morajo odkriti, ženske pa se prikloniti; kdor ne bo ubogal, bo kaznovan.

j Zveza med Nemci in Italijani. Italijani so prepustili železniško progo do Kranjske gore Nemcem. Naši vlaki vozijo sedaj samo še do Kranjske gore.

Domače novice.

d Svobodoljubnost socialnih demokratov. Socialni demokratje vedno kriče o svobodi, a večjih nasilnikov ni kot je te vrste baža. Ko je bil napovedan nekje naš shod, so postavili soc. demokratje stražo, da nihče ni mogel blizu in zažugali, da bodo vsakogar vrgli iz tovarne, če se udeleže. Gorje ljudem, kadar zavladajo socialni demokratje — strankarji nasilstva.

d Slovensko vseučilišče v Ljubljani. Ministrski svet je dovolil 1.400.000 kron za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Vseučilišče se otvori že letos v jeseni.

d Kje je tržaška slovenska deca. Odposlanke iz Trsta so želele izvedeti, kje je za prehrano nastanjena slovenska deca iz Trsta. Državno oddeljenje za zaščito dece iz Belgrada nam sporoča: Vsa deca je nastanjena po Hrvatskem in sicer v kraju Ludbrag 116, Požega 72, Varaždin 16, Nova Gradiška 14, vsega skupaj 218 otrok. Smrtnega slučajja dosedaj, hvala Bogu, ni bilo.

d Sprejem k orožništvu. V celokupno orožništvo ujedinjene Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se sprejme veliko število orožnikov. Sprejmejo se vojaki in podčastniki, kakor tudi bivši vojaki v starosti od 25.—35. leta. Zakonita plača z dokladami znaša mesečno 200 dinarov. V prošnji, ki jo je vložiti pri poveljstvu svojega krdeca oziroma od neaktivnih vojakov pri pristojni oziroma bližnji orožniški postaji, je navesti? 1. Rojstno leto, kraj, deželo. 2. Ali je podanik ujedinjene Kraljevine SHS. 3. Predizobrazbo (dovršene šole). 4. Ali je oženjen, vdovec z ali brez otrok. 5. Ali je sposoben za vojaško službo. 6. Podati je izjavo, da se zaveže služiti 3 leta ter tam, kamor bo oddeljen. 7. Kdaj in kam, h kateri vrsti orožja je bil vpoklican, koliko časa je služil ter njegova dosedanja uporaba oziroma nameščenje. Prošnji je priložiti npravstveno spričevalo pristojnega občinskega urada.

d Vpeljava vidiranih potnih listov za potovanje v Nemško Avstrijo. S 24. februarjem je nemško-avstrijska vlada uvedla prisilne vidirane potne liste. Za nemško-avstrijske državljane, ki potujejo iz Jugoslavije v ali skozi Nemško Avstrijo, bo izdajalo potne liste zastopstvo nemško-avstrijskega urada za zunanje zadeve v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 6, pritličje, levo, ob delavnikih od 9. do pol 11. ure dopoldne. Pripadniki držav, ki so nastale iz bivše monarhije, ki niso nemško-avstrijski državljani, morajo za potovanja v in skozi Nemško Avstrijo dobiti pri omenjenem zastopstvu potni vizum. Vizum se bo dobil le v nujnih in v resnici upoštevanja vrednih slučajih. Za vizum je treba plačati pristojbino 5 kron.

d Shod čebelarjev. V nedeljo, dne 9. marca, ob 3. uri popoldne je v Lukovici pri Slaparju shod čebelarjev in prijateljev čebelarstva. Na shodu bo kratko predavanje o čebelarstvu in potem ustanovitev čebelarke podružnice za brdski

sodni okraj. Čebelarji in prijatelji čebelarstva, udeležite se shoda v polnem številu!

d Postajališče »Bitinje«. Dne 1. marca 1919 se je otvorilo na progi Jesenice—Ljubljana med postajama Kranj in Skofja Loka postajališče »Bitinje« za osebni promet in prtljago do teže 50 kg. Odprava se vrši začasno potom naknadnega placila brez doklade v vlaku.

d Podbrezje. Letos v postu ob nedeljah in praznikih bo služba božja na Tabru ob 9. uri. V vednost častilcem Matere božje.

d Umril je v Mekinjah župnik Franc Rihar na pegastem legarju. Star je bil 61 let.

d V Mošnjah je 25. februarja umrl 70letni Andrej Globočnik, najstarejši naročnik in dopisnik »Domoljubov«.

d Zločin v Višnji gori. V soboto, dne 22. februarja sta šla dva domačina po opravku v nekoliko oddaljen gozd Trstenik. Kar zagledata, ob potu, da štrlijo iz zmehčane zemlje — lasje. Z grozo sta spoznala, da je na tem mestu zakopano človeško truplo. Obvestila sta orožnike, ki so prihiteli na lice mesta. Odkopali so človeške kosti. Truplo je bilo že strohnelo, le glave so se še držali lasje, tudi nekaj ženskega perila se je še dalo spoznati. Na ušesu pa je ostalo nekaj kože in ubani v nji. Po teh uhanih so dognali identičnost umorjenke. Bila je to gospa Marija Fatur, posestnica v Višnji gori. Osumljence umora, in sicer nečakinja umorjenke Ano in njenega moža, trgovca Antona Ferenčaka, so takoj zaprli. Osumljenca zanikata vsako krivdo umora. Gospo so pogrčali že od 13. novembra 1918. Ko so vprašali sosedje, kam je šla stara gospa, so dobili za odgovor, da se je peljala v Gradec, kjer misli kupiti hišo in se tam nastaniti. Kot je dognala komisija, je bila rajnica udarjena s topim orodjem — kladivom ali sekiro — trikrat po lobanji. Hišna preiskava pri trgovcu Ferenčaku pa je dobila v podstrešju skrite in v gnoj zakopane krvave cunje. Preiskava o groznem umoru se nadaljuje.

d Ker je zmanjkalo »Pratike« za leto 1919., se vnovič pripravljajo »Klaverjev koledar«, kateri se prodaja za znižano ceno to je 60 vin. za komad pri Družbi sv. Petra Klaverja, Pred škofijo št. 8, li. nadstropje, Ljubljana.

d Prisrčne pozdrave pošiljajo kranjski Janezi Ljubljanskega pešpolka iz Podrošce vsem dekletom, prijateljem, znancem in tistim fantom, ki se ne upajo priti za nami branit našo slov. Koroško. Tu se imamo prav izvrstno. Kratkočasimo se z različnimi igrami, petjem itd. Zatorej, fantje, za nami na Koroško, kateri ste še doma za pečjo! — Četov, Reboj Alojzij, Primskovo; Šmid Ivan, Ribno; Hren Jernej, Dobropolje; Kamenšek Ignacij, Kočevje; Krivec Leopold, Kočevje; Habič Ivan, Sadinjava; Jerina Alojzij, Visoko; Zibelnik Joško, Notranje gorice; Sepaher Joško, Semič; Vidic Alojzij, Gojzd; Zajc Rudolf in Ivanič Ivan, oba iz Šmarjete.

d Prošnja. Kdo izmed vračajočih se vojakov od 117. pešpolka ve kaj o Janezu Kalan, ki je služil pri 117. pešpolku, 11.

poljska stotnija, vojna pošta 613. — Dne 13. oktobra 1918 je pisal zadnjič iz Tirolskega. — Naj se blagovoli sporočiti proti povrnitvi stroškov Matevžu Kalan, vas Godešič št. 5, p. Škofja Loka.

Drugič po svetu.

p Nove pogoje za premirje hoče staviti Italija Avstro-Ogrski. Pri tem seveda še vedno šteje prejšnjo Avstrijo. Italija bo morda zahtevala zasedbo železnic, da nove države, ki so nastale iz prejšnje Avstro-Ogrske, prevzamejo vse avstrijske državne dolžave. Italijani bi nas res radi do nagega slekli.

p Špartakovci na Nemškem so to, kar so boljševiki na Ruskem in sedaj zopet pridobivajo na moči. Dosedaj je bilo naznanjenih za 40 milijonov škode, ki so jo špartakovci povzročili.

p Nova armada na Nemškem. Nemški državni zbor je sklenil, da se vpelje vojna dolžnost po zgledu Švice. Armada bi štela v mirnem času 250.000 mož.

p Bivši nemški prestolonaslednik do začnega časa vojskovodja je sedaj postal igralec za kino. Morda bo imel na ta način več sreče.

p Na Romunskem gori revolucija. Glasom poročil vlada na Romunskem veliko razburjenje. Boje se socialistične revolucije. Kraljica je obegnila v Focaras. Na romunsko kralja so streljali. Glasom ene vesti je bil kralj ranjen v obrazu, glasom druge na roki. Erdelisko je izza 14 dni odrezano od Romunske. Samo enkrat na teden vozi ekspresni vlak, katerega se pa smejo posluževati samo francoski častniki.

p Vojni stroški Amerike znašajo 26 milijard in 620 milijonov dolarjev. In vendar je za Ameriko to dobro naložen kapital.

Iz naših društev.

* Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Hrušici priredilo v nedeljo 9. sепčca ob 14. uri popoldne v »Našem domu« predstavo »Divji lovec«. Narodni izkaz s poljem v živih dejanjih. Scenar. F. S. Finžgar. Vrh se leta 1848. na Gorenškem. Vetonar: Sedeli v dvorani: I. vrste 3 K, II. vrste 2 K; sedeli na galeriji po 3 K, stojišča po 1 K. — Otrokom pod 10 let starim vstop ni dovoljen.

* Prestovolno gasilno društvo v Vnanji Gorci pri Ljubljani je priredilo v nedeljo 23. februarja predstavo veselice, katere čisti dobitek je namenjen v dobrodelni namen: zato se vsem članom občinskih odborov udeležba kar najtopleje zahvaljuje odbor.

Dopisi.

Iz kranjske okolice. Pri nas je dovolj vodnih moči na razpolago, katere niso izrabljene. In vendar bolj kot kdaj prej rabimo električne moči ne samo za razsvetljavo — s petrolejem je nemrež dvojen križ — svetil, ker ni nič vreden, drugič, ker se težko dobi — ampak tudi za domlino silo pri poljedelskih strojih. Čez poletje bi se lahko naredili jezovi in stavbe in nozimi bi še imeli elektriko. Treba je le, da imajo ljudje dobro voljo in dovolj podjetnosti ter se s skupnimi močmi lotijo prepotrebne dela.

Iz Mengša nam je poslal Joža Opazovalc dopis, kjer se pritožuje nad žnidnim vedenjem odločnega stražarja. Naj se gospod stražarjem temeljito poboljša, če ne, bomo dones objavili in da poslani na oračniško poveljstvo v Ljubljano. — Jožeta Opazovalca pa prosimo za nadaljnja obvestila. — Uredništvo.

Nevlje. V nedeljo, dne 16. t. m. je bil v Nevljah pri Kamniku shod V. L. S. Govorila sta dr. Ivan Stanonik in Ivan Dornik. Ljudstvo je govornika poslušalo z zanimanjem in potrdilo, da se od svojega krščanskega prepričanja in od Vseslov. Ljudske Stranke ne da izvabiti na nobeno drugo stran. Izvolil se je krajevni odbor V. L. S. Shod je protestiral proti okupaciji naših slovenskih krajev po Italijanih, proti nemškim grozodejstvom na naših severnih mejah in je izrazil zahtevo, da se priklonijo vsi slovenski kraji na severu, Gorisško, Primorsko s Trstom in Dalmacija naši jugoslovanski državi.

Bled 16. t. m. je priredil krajevni odbor V. L. S. za somišljenike v dvorani stare šole poučen sestanek, kjer je dr. Mazek iz Ljubljane govoril o vseh važnih tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih. Ovrgl je tudi razne neutemeljene napade, ki jih širi o gotovi ljudje proti stranki. Taki sestanki so v krajih, kjer se širi toliko nespametnih laži glede politike kakor tu, za vse zelo potrebni in koristni in želimo, da bi se čim pogosteje vršili.

Iz Rakitne. V dolžnost si štejem, da se vam javno zahvalim in vsa moja rodbina. Najprej čvrstim mladeničem za ves trud in požrtvovalnost. In potem še vsem ostalim, ki ste kaj darovali zamej še kakrat vsem skupaj najtoplejša zahvala! — Franc Borštnik, invalid.

Iz Loma. Letošnji predpust so se dosedaj v naši županiji že trije pari poročili. Najbolj slovesna je bila poroka prvega cerkvenega pevca posestnika Franca Meglič. Cerkveni pevski zbor mu je pri poročni sv. maši navdušeno prepeval. — Praznik sv. Antona in sv. Boštjana, katerima sta posvečena stranska dva altarja v lomski cerkvi in ju domači farani in okoličani posebno pobožno časte, je privabil v Lom mnogo romarjev od daleč in od blizu, zlasti iz sosednjega Trziča. Obakrat je bila služba božja ob desetih s petjem in organjem. — Pri zborovanju podružnice kmetijske družbe v Lomu smo izvolili nov odbor. Za načelnika je izvoljen posestnikov sin Jož. Primožič, za zamestnika Anton Godnov, posestnik v Dolini, za tajnika domači gosp. župnik Govekar, za odbornika Fr. Meglič, posestnik Lom št. 7 in Jan. Meglič, posestnik v Dolini št. 48.

Struge. Tudi nas Stružance je duh časa vzdramil iz spanja. Ker je bila aprovizacija celo štiri leta strašno pomanjkljiva in v vseh ožirih nedostopna, smo si izvolili aprovizacijski odbor, ki je prevzel vso stvar od prejšnjega župana Hočevarja, in je sedaj tako vodi, da je ljudstvo splošno zadovoljno. — Tudi župana Hočevarja, ki je bil največji absolutist, je ljudstvo prisililo, da je moral odstopiti, izvolili smo si novega. — Dne 2. februarja je občinski odbor enoglasno izvolil poslanca Karola Skulja za častnega občana. V najtežjih časih nam je stal na strani, se trudil za nas, in da vemo ceniti njegove zasluge, naj mu bo v dokaz imenovanje častnim občanom.

Iz Dola pri Ljubljani. Dopisnika v »Domovinu«, ki nas je že parkrat precej krenko napadel, hočem opozoriti na nekatere grde laži in na grozotne nedostodnost sklepanja in trditve v dopisih. Jožef Klemenčič, posestnik iz Podgore, ni načelnik naše hranilnice v Doli, je n. j. vodi in je nikdar ni svoje imenoval, kakor tudi dopisnik, da je izpraševal s prižnico, če so ljudje kristjani, ali ne, da temelje denar iz njegove posebnice. Jožef Klemenčič ni nikdar poslal katerega od glasa glede posojilnice, ki naj bi se označil s prižnico, sam pa nanjo nima dostopa. — Shod J. D. S., ki se je vršil v Beričevem po Rožju, pravi dopisnik, da je nekaterim v petli. »Agitirajo«, trdi poročevalec, »po celem kraju«, da sta govornika na tem shodu govorila in zagovarjala ločitev zakona in govorila zoper vero. Vse to je nesramna laž. ... Da se je za ločitev zakona govorilo v Beričevem na omenjenem shodu, ni nas nihče nikjer trdil. V resnici sem pa nastopal ljudem sam in morda še kdo drugi, kako premnogim pristavi J. D. S. razlagajo vero in versko življenje, povedal sem ljudem zglede, kako so se govorniki izražali na svojih shodih J. D. S., katerih je bilo zadnje mesece prav veliko. Da je bilo moje pojasnjevanje opravičeno in potrebno, dokazem iz nadaljnjih dopisnikovih besedi. »Pač pa sta govornika

pondarjala«, pravi dopisnik, »da politika ne spada v cerkev, ne na prižnico in ne v spovednico.« Tako dopisnik. Res, politika ne spada v cerkev, a nauk, mlačna je prava politika, spada v cerkev, na prižnico in v spovednico, saj se mora prava politika tudi držati božjih in cerkvenih zapovedi. Zanimivo poroča dalje dopisnik glede plesa. »Nasa dekleta sicer ne smejo plesati, ker pravijo, da je greh. Toda imamo izobraževalno društvo, čigar predsednik Jožef Klemenčič iz Podgore je dobil to oblast, da daje dekletom dovoljenje za ples. S takim dovoljenjem potem dekleta brez greha plešejo. Tak pouk so dobila dekleta v spovednici itd.« Na take nemne laži sploh ne odgovarjamo. Obžalujemo le, da »Domovina« prinaša take surovosti, s tem le dokazuje, da je zašla v tiste liberalne manire, ki so vladale pred vojsko. Take očitne laži nam bodo delo le olajšale. Da se je treba plesa ogibati, če je meni ali drugemu radi mene bližnja priložnost v greh ali komu opravičeno tudi samo v pohujšanje, je vsakemu treznemu človeku jasno. Vprašam pa vso javnost, ali so plesi po gostinjah, kamor ima dostop vsakdo, plesi pri obilni pijači, čez polnoč, vržena šola za našo mladino, kjer se kvari telesno in duševno. Ali je to, da mi plešemo, pijemo, razgrajamo in zabavljamo ter si sploh vse dovolimo, kar poželji srce, ali je to izraz in dokaz, da sočustvujemo s svojimi soproti Goričani in Korošci, ki še kot sužnji trojijo in umirajo; ali je to liubezen? Meni se zdi, da je veliko bolj narodno kakor popivanje in plesi truditi se, da se mladina nauči pravilno govoriti, pisati in ljubiti svoj materni jezik; da se seznanja z zgodovino bratskih narodov, da dobi vpogled in smisel za pravo vzgojo, zdravstvo. Mladino naučiti samostojnega, treznega mišljenja, ne brezobzirne surovosti, to je naloga vsakega vzgojitelja. To je program našega izobraževalnega društva. Proti slabim razvadam, proti splošni mehkušnosti, brezdelju, je naš boj. Učiti domovino ljubiti v dejanju vedno in povsod, ne le v besedah, to je naš cilj. Naše društvo je tisto, ki je od prvega početka, ko smo se pričeli boriti za Jugoslavijo, v polni meri storilo svojo dolžnost. Naše delo ni skrito nikomur. Če pa hočejo pristati Jugoslovanske demokratske stranke s plesi, popivanjem in surovostjo izobraževati naš narod, se bomo mi vedno in odločno proti temu borili. Pošteno ljudstvo bo z nami. — Anton Urh, kaplan.

Velike Lašče. Lep shod smo imeli na Svečnico. Govoril je dr. Mazek o splošnem položaju. Poslanec Skulj je obravnaval gospodarsko vprašanje našega kmeta. V živo pa je zadel, ko je globlje razglabljal one nauke, ki jih gotove vrste govorniki s takim žumom tvorijo po dolini posebno o »farihu«. Zahtevali smo, da se velikolepki sodni okraj prideli doželnemu sodišču v Ljubljano mesto doselej v Novem mestu, da se ustanovi okrajno glavarstvo v Ribnici, meščanska šola v Ribnici, preuredba zakona za osebno dohodnino, splošno pa je bilo navdušenje, ko je poslanec Skulj emencjal ustanovitev Gospodarske šole v Velikih Laščah, ker, upamo, se bo tudi doseglo. Poln resnice in krenke volje za splošno korist je karal shod, ne pa hujkanja, kot chodi in shodiči, ki se prirejajo od druge strani.

Gospodarski del.

Kaj mora kmetovalec vedeti o gnojilih?

(Dalej.)

O HLEVSKEM GNOJU.

S čim deluje hlevski gnoj?

Hlevski gnoj deluje:

1. s svojimi redilnimi snemmi,
2. z drugimi svojimi lastnostmi, ki izboljšujejo zemljo in napravljajo črnic (humus).

Koliko redilnih snovi vsebuje povprečno hlevski gnoj?

V 100 kg hlevskega gnoja se nahaja počez:

63 dkg kalija,
25 dkg fosforne kisline
55 dkg dušca.

Še-li te redilne snovi v hlevskem gnoju ravno toliko vredne kot v umetnih gnojilih?

Redilne snovi v hlevskem gnoju delujejo mnogo počasneje kot v umetnih gnojilih, ker se mora hlevski gnoj v zemlji lete razkrojiti. Zato moramo ceniti vrednost redilnih snovi v hlevskem gnoju za približno $\frac{1}{4}$ nižje od one v umetnih gnojilih.

Koliko je vreden 1 kg redilnih snovi v hlevskem gnoju?

V hlevskem gnoju cenimo:

1 kg dušca na K 1:20;
1 kg fosforne kisline na K 0:24;
1 kg kalija na K 0:24.

Koliko so vredne redilne snovi v 100 kg hlevskega gnoja?

V 100 kg hlevskega gnoja se nahaja:

dušca za	$0.55 \times 1.20 = K 0.66$
fosforne kisline za	$0.25 \times 0.24 = \text{„ } 0.06$
kalija za	$0.63 \times 0.24 = \text{„ } 0.15$

Skupna vrednost redilnih snovi . . . . . K 0:87

Kako visoko cenimo vrednost hlevskega gnoja, ki izboljšuje zemljo?

Navadno cenijo vrednost hlevskega gnoja, v kolikor izboljšuje zemljo (jo izpreminja v črnilo), na $\frac{1}{4}$ tiste vrednosti, ki jo imajo njegove redilne snovi:

$$K 0:87 : 4 = K 0:22.$$

Koliko je torej vrednih 100 kg hlevskega gnoja v celoti?

100 kg hlevskega gnoja ima v celoti vrednosti: $K 0:87 + K 0:22 =$ okroglo K 1:09.

Ali smeš plačati to ceno za 100 kg hlevskega gnoja?

Ker povzročata hlevski gnoj v primeri s umetnimi gnojili večje stroške za nakladanje, prevažanje, raztrošanje in podoravanje, zato kaže plačati za 100 kg hlevskega gnoja kvečjemu polovico gorenje cene, to je 54 vinarjev.

Katere redilne snovi je v hlevskem gnoju najmanj?

V hlevskem gnoju najbolj primanjkuje fosforne kisline.

Katera umetna gnojila moraš tedaj poleg hlevskega gnoja (posebno pri žitu) v prvi vrsti vpoštevati?

Redilne snovi hlevskega gnoja nadomeščaj predvsem s fosfornokislimi umetnimi gnojili.

Koliko tehta povprečno 1 kubični meter hlevskega gnoja?

En kubični meter hlevskega gnoja tehta povprečno 800 kg.

Koliko približno tehta srednje velik voz hlevskega gnoja? Koliko hlevskega gnoja devamo povprečno na 1 ha?

Srednje velik voz hlevskega gnoja tehta kakih 1500 kg.

Pri srednje močnem gnojenju devamo na 1 ha: 30.000 kg ali 300 novih stotov = kakih 20 voz hlevskega gnoja.

Kako je ravnati s hlevskim gnojem na gnojišču?

Gnoj moraš:

1. takoj enakomerno porazdeliti,
2. dobro poteptati, da se ohrani vlažen.

Kako ravnaj s hlevskim gnojem na polju?

Na polju takoj raztroši gnoj in ga plitvo podorji. Popolnoma narobe svet je, ako puščaš, da leži gnoj dalj časa v malih kupcih, pri čemer izgublja na svoji moči. Okrog kupcev je zemlja prehabatna (preveč gnojna), ostala njiva pa dobi le malo redilnih snovi.

O GNOJNICI.

Katere redilne snovi vsebuje gnojnica?

Gnojnica vsebuje:

1. kalij,
2. dušec.

Fosforne kisline pa ima le toliko, da ni vredno imena.

Koliko redilnih snovi se nahaja v gnojnici?

V 100 kg ali kar je precej isto, v 100 lit: h gnojnice imaš približno:

46 dkg kalija,
25 dkg dušca.

Kako deluje gnojnica?

Gnojnica učinkuje kaj hitro; saj ima redilne snovi že raztopljene v sebi.

Kakšne cene so primerne za redilne snovi v gnojnici?

Za redilne snovi v gnojnici smeš zavoljo naglega delovanja vzeti iste cene kot redilne snovi v umetnih gnojilih.

Koliko je vreden 1 kg redilnih snovi v gnojnici?

V gnojnici računamo:

1 kg dušca po K 1:80,
1 kg kalija po K 0:30.

Koliko je vrednih 100 l gnojnice?

100 litrov gnojnice vsebuje:

dušca za	$0.25 \times 1.8 = K 0.45$
kalija za	$0.46 \times 0.3 = \text{„ } 0.14$

Skupna vrednost . . . . . K 0:59

Kje najprimerneje uporabljamo gnojnico?

Zavoljo svojega obilnega dušca in kalija je gnojnica posebno pripravna za gnojenje pese, travnikov in pašnikov, kakor tudi za naglavno (vrino) gnojenje mladih setev pozimi, a le, če je zemlja dobro zamrznjena.

S katerimi umetnimi gnojili moramo vedno izpopolnjevati gnojnico?

Ker vsebuje gnojnica le neznatne sledove fosforne kisline, zato jo moramo vselej izpopolnjevati s Tomaževo žlindro.

Nikoli pa ne smeš gnojiti s Tomaževo žlindro istočasno kot z gnojnico, sicer ti apno Tomaževe žlindre prežene dušec iz gnojnice.

Pravilno je torej, da polivaš z gnojnico 2—3 dni preje ali pa pozneje, ko si potrosil Tomaževo žlindro.

O ZELENEM GNOJENJU.

Kaj se pravi »zeleno gnojiti«?

»Zeleno gnojiti« se pravi, sejati rastline v ta namen, da jih, dokler so še zelene, podorješ kot gnoj.

Katere rastline so za zeleno gnojenje najpriljubnejše?

Za zeleno gnojenje so najboljše takozvane metuljnice (rastline z metuljastim cvetom, kot ga ima grah, fižol, deteje itd.); te namreč kupičijo v svojih korenstih gomoljčkih (ki jih z lahkoto opaziš na koreninah izrivanega fižola) dušec iz zraka in nam torej prihranijo drago gnojenje z dušcem.

Take rastline so: raznovrstne detelje, seradela, razni volčji bob (lupina) itd.

Kako moraš gnojiti, kadar prideš raste rastline za zeleno gnojenje?

V tem slučaju gnoji samo s kalijem in fosforno kislino, dušičnatega gnojila ni potreba. (Dalje.)

Gospodarska obvestila.

g Kmetске zahteve. Kmetška zveza za kamniski okraj je v svoji seji dne 25. 2. 1919 med drugimi napravila tudi sledeče sklepe: Sklene se naprositi svojo stanovsko organizacijo Slovensko kmetijsko družbo, da ista vse stori za uvoz superfosfatnih in drugih umetnih gnojil v našo deželo. V našem okraju je vsled pomanjkanja hlevskega gnoja zemlja tako izčrpana, da bo pridelek živil in krmil povsem nezadosten. Preskrba in uvoz umetnih gnojil ni prav nič manj važna zadeva, kot je preskrba in uvoz živil, kajti vsled razmer, ki jih opazamo med nami in Hrvaško deželo, uvidimo, da se nam je zanašati le na lastni pridelek živil in krmil. Slovenska kmetijska družba je dolžna in v to poklicana, da s pomočjo naše Deželne vlade in drugih organov zastavi vse sile, da se uvoz gnojil čimpreje doseže in uresniči. Deželna vlada se naproša, da naj ista vse stori za to, da se cene živini po vsej državi SHS enotno določijo. Sramota je, da naša Vneučevalnica za živino isto na Hrvaškem plačuje po 10 do 15 kron za kilogram, dočim jo od naših kmetovalcev zahteva po 3 do 6 kron za kilogram. Kmetje v središču dežele obupavajo pri takem ravnanju, dočim kmetje v obmejnih krajih prodajajo živino čez mejo, za katero veliko prejmejo, doma pa primanjkuje mese. Deželna vlada se naproša, da dela na to, da se vse centrale v deželi takoj odpravijo, ker so samo na škodo kmetovalcu in zmanjšujejo produkcijo mesa in živil.

g Kletarski nadzornik. Naznanja se, da s 1. marcem 1919 zopet začne v smislu vinskoga zakona in tozadavnih naredb delovati kletarski nadzornik Franc Gombač v Ljubljani. Njegov delokrog obsega celo Slovenijo.

g Zvišanje skočnin za državne žrebce. Vsled izredne draginje krmil in drugih potrebščin za žrebce je deželna vlada za Slovenijo oddelek za kmetijstvo Ljubljani zvišala skočnino za državne žrebce po Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, in sicer za žrebce težkih pasem na 30 K, za žrebce lahkih pasem pa na 25 K. Zvišanje velja za skočno dobo leta 1919. Nihče ni dolžan plačati višje skočnine, nego je določena. Ta odredba ne zadeva žrebcev, ki so zasebna last.

g Mlekarski inštruktor. Deželna vlada za Slovenijo je imenovala mlekarskega veččaka Antona Pevca državnim mlekarskim inštruktorjem ter ga dodelila oddelku za kmetijstvo.

g Slovensko obrtno društvo bo začelo izdajati v najkrajšem času svoj strokovni list »Obrtni vestnik«, ki bo prinašal najnovejše stvari na polju obrti. List bo zatopal interese slovenskih obrtnikov in bo strogo strokoven, nepolitičen list. Vsi obrtniki, ki jim je ležeče na tem, da se obrtništvo povzpne na višek razvoja, naj gmotno podpirajo list. Ravnotako naj prispeva vsak k listu s članki in vprašanji. Trgovci, obrtniki in podjetja se opozarjajo na ta list. Vsi dopisi, pošiljatve in vprašanja naj se naslove na »Slovensko obrtno društvo« v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

g Sladkor. Te dni so se v Belgradu v trgovinskem ministrstvu vršile konference o oskrbi s sladkorjem. Naša država potrebuje letno 8000 vagonov sladkorja. Od sedaj do novega pridelka potrebujemo še 6000 vagonov. V zalogah imamo in v naših tovarnah se še izdeluje okoli 2000 vagonov, tako, da bomo morali uvoziti okoli 4000 vagonov. Ta primanjkljaj bomo morali pokriti vsekako iz Češke, kjer je še 27 velikih sladkornih tovarn. Na razpolago imamo toliko tovarn in primernih zemljišč, da bi mogli v dveh do treh kampanjah pokriti lastno potreščino, ako bi se energično lotili dela. Na konferenci se je razpravljalo tudi o vprašanju cen ter prišlo do zaključka, da treba sedanje maksimalne cene znatno povišati. Proizvajalci so namreč izračunali, da stane njih kilogram sladkorja okoli 5 K 40 vin., dočim bi znašal davek okoli 80 vin. za kilogram. Tako bi prišel torej kilogram sladkorja v nadrobni prodaji na približno 7 K. Vprašanje je samo, kdo bo veroval, da proizvajalce res stane kilogram sladkorja 5 K 40 v, ko je stal pred vojno kilogram sladkorja proizvajalca okoli 20 vinarjev. Sedemindvajsetkrat se pa surovine in delavci vendar niso podražili! Vsake reči kar je prav!

g Gozdni žandarji. Minister za gozdarstvo in rudarstvo Mehmed Spaho je odredil, da se morajo v celi državi zbrati podatki glede gozdov. Misli se nastavitvi 600 gozdnih žandarjev, ki bodo strogo čuvali, da se gozdovi ne kvarijo.

g Čudno razmerje v plači. Pri popravilni železnici v Srbiji imajo delavci po 1000 dinarov na mesec plače, inženirji pa po 600 dinarov. Pravično to razmerje ni.

g Spor med ministri radi agrarne reforme. Med ministroma Spahom in Koračem je prišlo do ostrega nasprotstva glede izvedbe agrarne reforme. Minister Korač

je zagovornik radikalne in hitre rešitve agrarnega vprašanja, dočim je minister Spaho zastopnik ravno nasprotnega stališča, ter povdarja, da so Koračevi predlogi prenaplajeni.

g Strokovne zbornice v Srbiji. Organizacija zbornic v Srbiji sloni na čisto drugačnih temeljih kot pri nas. Tu imajo več zbornic, ki so ločene ena od druge in so organizirane po strokah. Izšla je že leta 1910. postava, ki je ta sistem uzakonila. V Srbiji imamo zbornico za industrijo, zbornico za trgovino, zbornico za obrt in delavsko zbornico. Vse te štiri zbornice so v Belgradu in njihov delokrog obsega celo nekdanjo kraljevino Srbijo. — Prav bi bilo, da bi se tudi uvedle kmetijske zbornice.

g Prost promet po Jadranu. Lugano, 25. februarja. Italijanski trgovski minister se je izrazil nasproti zastopnikom časopisja, da bo mednarodna konferenca dvignila s 1. marcem blokado Adrije in da bo trgovski promet po vseh jadranskih lukah in zaledjih zopet vpostavljen. Obenem s to odredbo se bo dovolil tudi prost promet z nekdanjimi nemškimi kolonijami in s Sibirijo.

g Češko žigosanje bankovcev. Češka vlada je svoje bankovce na vse bolj teinejlj način žigosala, kot se je to zgodilo pri nas. Bankovcev ni samo žigosala, temveč jih je polovico konfiscirala kot posojilo, katerega pa ni mogoče odpovedati. Obenem je ta vsota jamstvo za nameravano oddajo premoženja. Obreštuje pa to posojilo država po 1 odstotek. Hkrati je država popisala vse premoženje, premočno in nepremično do zadnjega kamna in sicer pod prisego. Posebej je še popisala premoženjski prirastek na denarju in blagu med vojsko. Na podlagi tega se bo predpisala premoženjska oddaja.

g Razlastitev veleposestev na Češkem. Klubovi načelniki so sklepali o takošnji razlastitvi veleposestev na Češkem. Dokler se ne razlaste, naj se postavijo pod prisilno upravo.

Tretje pismo svobodomislcu.

Še par reči moram povzeti iz Vašega pisma. Pravite torej, da poznate samo svojo vest. Ta vest da Vas opominja in svari, a da Vas tudi kara, če ste storili kaj napačnega. Potem pa dostavljate: vest me tudi po naravnem nagonu sili, da se svojih slabih dejanj (grehov) obtožim, a to storim le kot človek sočloveku, ki pa mora biti na vsak način duševno »višji«.

S tem, mislite, da se lahko ognete cerkve in spovedi. Ampak, ljubi moj, ni tako. Če bi Vi to, kar ste povedali, globoko premislili, bi spoznali le od nove strani življenjski pomen krščanstva.

Živa resnica je, da je v nas vest, ki se ne da podkupiti. Mogoče jo je za čas zaglušiti, a če človek popolnoma ne posirovi ali podivja, se kmalu zopet oglasi. Že poganski modrijan Aristotel je opazoval, kako taki ljudje, ki so storili kako hudo dejanje, beže sami pred seboj in iščejo družbe, da bi se premotili in ne bi slišali

očitanja vesti. Boje se samote, boje se noči, zakaj takrat se najbolj sliši glas vesti, ki jim ne da miru.

Že v zadnjem pismu smo se menili o tem, da je vest glas božji. Ni je mogoče drugače razložiti. Kakor hitro pa priznamo, da je vest glas božji, je takoj vse jasno. Božja postava v srcu je večna, je sveta, je nad vse resnobna. Zato se je človek ne more znebiti; zato nam velevala, ali nam je ljubila ali ne; zato se človek zaveda, da je kriv, če se ni po njej ravnal. Kakor sega božje gospodstvo od kraja do kraja zemlje in se mu ne more nič izmakniti, naj bo očito ali skrito, naj bo v svetu ali v samoti, naj bo zunaj ali v globini srca, tako se tudi vesti ni mogoče umekniti.

Pravtako resnično je, kar ste dostavili, da človeka nekaj žene, da bi komu odkril svoj greh. Opazovali so včasih zločince, ki niso imeli ne ponoči ne podnevu nobenega miru. Tak človek bega okrog, večno nemiren, nikjer pokojen, dokler ne gre in se sam ne naznani pravici. Ko ga sodnik obsodi v težko ječo, se nekako pomiri. Zdi se mu, da tako mora biti in da je tako vsaj nekoliko zadostil pravici. Kaj je ta pravica, ki tako neizprosno terja zadoščenje? Človeška pravica to ni. Človeški pravici se človek lahko umakne. Kaj temu mar evropska pravica, ko je že v daljnji Ameriki? A tej pravici se ne more umekniti. Četudi nihče drugi ne ve za zločin, če ni nobenega strahu, da bi zdaj prišel na dan, če ločijo zločinca zemlja in morje od kraja, kjer je storil zločin, vendar trepeče pred neko nevidno pravico, ki je povsod, ki ga nikjer ne zapusti. In če v Ameriki izpove svoj zločin, čuti, da je prav tako, kakor če bi ga bil izpovedal pravici v Evropi. Ena pravica je povsod ena pravica — nad vsemi — ljubi moj, povejte mi, kaj je to, če ne božja pravica?

Pri zločinih je ta nagon, da človek izpove svoj greh, posebno močan. Res je pa, kakor pravite, dosti očiteno tudi pri drugih grehah. Zato so že stari narodi poznali neke vrste spoved. Pri Indih v Aziji je bilo in je še v navadi, da grešnik preišče starčka samotarja in se mu spove svojih grehov. Zdi se mu, da mu je lažje v duši, a tudi to lažba in sveti izkušenelega samotarja mu dobro denejo. Seveda zopet prav pravite, da mora biti tak človek, ki naj se mu grešnik spove, navadno duševno nekako »višji«: ali starejši, ali modrejši, ali svetejši; kak starček, kak samotar, kak svet puščavnik. Vendar je pa včasih dosti, ako mu je tudi le prisrčno vdan prijatelj. Tudi srčnemu prijatelju se človek rad odkrije in breme mu je lažje, če ga prijatelj nosi z njim. Kajpada nobena taka spoved ne more popolnoma poravnati tega, kar je človek zagrešil. Potolaži ga, pomiri ga; vest ni več tako pekoča in moreča; samota ni več tako strašna; življenje ni več tako težko; prihodnost ne več tako obupna. A zaveda se človek še vedno, da je grešil proti postavi, ki je ni dal noben človek, ampak je zapisana globoko v duši. Bog jo je dal in samo Bog more odpustiti greh ali pa kdo, ki mu je sam Bog dal to oblast.

Sedaj mi pa povejte, ljubi moj, ali je kaj bolj zveličavnega, kakor je krščanski nauk o spovedi? Prav na to globoko hre-

Koliko redilnih snovi vsebuje povprečno hlevski gnoj?

V 100 kg hlevskega gnoja se nahaja počez:

63 dkg kalija,
25 dkg fosforne kisline
55 dkg dušca.

So-li te redilne snovi v hlevskem gnoju ravno toliko vredne kot v umetnih gnojilih?

Redilne snovi v hlevskem gnoju delujejo mnogo počasneje kot v umetnih gnojilih, ker se mora hlevski gnoj v zemlji lele razkrojiti. Zato moramo ceniti vrednost redilnih snovi v hlevskem gnoju za približno $\frac{1}{4}$ nižje od one v umetnih gnojilih.

Koliko je vreden 1 kg redilnih snovi v hlevskem gnoju?

V hlevskem gnoju cenimo:
1 kg dušca na K 1.20;
1 kg fosforne kisline na K 0.24;
1 kg kalija na K 0.24.

Koliko so vredne redilne snovi v 100 kg hlevskega gnoja?

V 100 kg hlevskega gnoja se nahaja:
dušca za . . . . . $0.55 \times 1.20 = K 0.66$
fosforne kisline za $0.25 \times 0.24 = \text{„ } 0.06$
kalija za . . . . . $0.63 \times 0.24 = \text{„ } 0.15$

Skupna vrednost redilnih snovi . . . . . K 0.87

Kako visoko cenimo vrednost hlevskega gnoja, ki izboljšuje zemljo?

Navadno cenijo vrednost hlevskega gnoja, v kolikor izboljšuje zemljo (jo izpreminja v črnico), na $\frac{1}{4}$ tiste vrednosti, ki jo imajo njegove redilne snovi:
K 0.87 : 4 = K 0.22.

Koliko je torej vrednih 100 kg hlevskega gnoja v celoti?

100 kg hlevskega gnoja ima v celoti vrednost: K 0.87 + K 0.22 = okroglo K 1.09.

Ali smeš plačati to ceno za 100 kg hlevskega gnoja?

Ker povzroča hlevski gnoj v primeri s umetnimi gnojili večje stroške za nakladanje, prevažanje, raztrošanje in podoravanje, zato kaže plačati za 100 kg hlevskega gnoja kvečjemu polovico gorenje cene, to je 54 vinarjev.

Katere redilne snovi je v hlevskem gnoju najmanj?

V hlevskem gnoju najbolj primanjkuje fosforne kisline.

Katera umetna gnojila moraš tedaj poleg hlevskega gnoja (posebno pri žitu) v prvi vrsti vpoštevati?

Redilne snovi hlevskega gnoja nadomeščaj predvsem s fosfornokislimi umetnimi gnojili!

Koliko tehta povprečno 1 kubični meter hlevskega gnoja?

En kubični meter hlevskega gnoja tehta povprečno 800 kg.

Koliko približno tehta srednje velik voz hlevskega gnoja? Koliko hlevskega gnoja devamo povprečno na 1 ha?

Srednje velik voz hlevskega gnoja tehta kakih 1500 kg.

Pri srednje močnem gnojenju devamo na 1 ha: 30.000 kg ali 300 novih stotov = kakih 20 voz hlevskega gnoja.

Kako je ravnati s hlevskim gnojem na gnojišču?

Gnoj moraš:
1. takoj enakomerno porazdeliti,
2. dobro poteptati, da se ohrani vlažen.

Kako ravnaj s hlevskim gnojem na polju?

Na polju takoj raztrosi gnoj in ga plitvo podorji. Popolnoma narobe svet je, ako puščaš, da leži gnoj dalj časa v malih kupcih, pri čemer izgublja na svoji moči. Okrog kupcev je zemlja prehabatna (preveč gnojna), ostala njiva pa dobi le malo redilnih snovi.

O GNOJNICI

Katere redilne snovi vsebuje gnojnica?

Gnojnica vsebuje:

1. kalij,
2. dušec.

Fosforne kisline pa ima le toliko, da ni vredno imena.

Koliko redilnih snovi se nahaja v gnojnici?

V 100 kg ali kar je precej isto, v 100 litrih gnojnice imaš približno:

46 dkg kalija,
25 dkg dušca.

Kako deluje gnojnica?

Gnojnica učinkuje kaj hitro; saj ima redilne snovi že raztopljene v sebi.

Kakšne cene so primerne za redilne snovi v gnojnici?

Za redilne snovi v gnojnici smeš zavoljo naglega delovanja vzeti iste cene kot redilne snovi v umetnih gnojilih.

Koliko je vreden 1 kg redilnih snovi v gnojnici?

V gnojnici računamo:

1 kg dušca po K 1.80,
1 kg kalija po K 0.30.

Koliko je vrednih 100 l gnojnice?

100 litrov gnojnice vsebuje:
dušca za . . . . . $0.25 \times 1.8 = K 0.45$
kalija za . . . . . $0.46 \times 0.3 = \text{„ } 0.14$

Skupna vrednost . . . . . K 0.59

Kje najprimerneje uporabljamo gnojnico?

Zavoljo svojega obilnega dušca in kalija je gnojnica posebno pripravna za gnojenje pese, travnikov in pašnikov, kakor tudi za naglavno (vrhno) gnojenje mladih setev pozimi, a le, če je zemlja dobro zamrznjena.

S katerimi umetnimi gnojili moramo vedno izpopolnjevati gnojnico?

Ker vsebuje gnojnica le nezadostne sledove fosforne kisline, zato jo moramo vselej izpopolnjevati s Tomaževo žlindro.

Nikoli pa ne smeš gnojiti s Tomaževo žlindro istočasno kot z gnojnico, sicer ti apno Tomaževe žlindre prežene dušec iz gnojnice.

Pravilno je torej, da polivaš z gnojnico 2—3 dni preje ali pa pozneje, ko si potrosil Tomaževo žlindro.

O ZELENEM GNOJENJU.

Kaj se pravi »zeleno gnojiti«?

»Zeleno gnojiti« se pravi, sejati rastline v ta namen, da jih, dokler so še zelene, podorješ kot gnoj.

Katere rastline so za zeleno gnojenje najpripravnejše?

Za zeleno gnojenje so najboljše takozvane metuljnice (rastline z metuljastim cvetom, kot ga ima grah, fižol, deteje itd.); te namreč kupičijo v svojih korenstkih gomoljkah (ki jih z lahkoto opaziš na koreninah izruvanega fižola) dušec iz zraka in nam torej prihranijo drago gnojenje z dušcem.

Take rastline so: raznovrstne detelje, seradela, razni volčji bob (lupina) itd.

Kako moraš gnojiti, kadar prideš k zeleni rastlini za zeleno gnojenje?

V tem slučaju gnoji samo s kalijem in fosforno kislino, dušičnatega gnojila ni potreba. (Dalje.)

Gospodarska obvestila.

g Kmetске zahteve. Kmetška zveza za kamniški okraj je v svoji seji dne 25. 2. 1919 med drugimi napravila tudi sledeče sklepe: Sklene se naprositi svojo stanovsko organizacijo Slovensko kmetijsko družbo, da ista vse stori za uvoz superfosfatnih in drugih umetnih gnojil v našo deželo. V našem okraju je vsled pomanjkanja hlevskega gnoja zemlja tako izčrpana, da bo pridelek živil in krmil povsem nezadosten. Preskrba in uvoz umetnih gnojil ni prav nič manj važna zadeva, kot je preskrba in uvoz živil, kajti vsled razmer, ki jih opazamo med nami in Hrvatsko deželo, uvidimo, da se nam je zanašati le na lastni pridelek živil in krmil. Slovenska kmetijska družba je dolžna in v to poklicana, da s pomočjo naše Deželne vlade in drugih organov zastavi vse sile, da se uvoz gnojil čimpreje doseže in uresniči. Deželna vlada se naproša, da naj ista vse stori za to, da se cene živini po vsej državi SHS enotno določijo. Sramota je, da naša Vnovčevalnica za živino isto na Hrvatskem plačuje po 10 do 15 kron za kilogram, dočim jo od naših kmetovalcev zahteva po 3 do 6 kron za kilogram. Kmetje v središču dežele obupavajo pri takem ravnanju, dočim kmetje v obmejnih krajih prodajajo živino čez mejo, za katero veliko prejmejo, doma pa primanjkuje mese. Deželna vlada se naproša, da dela na to, da se vse centrale v deželi takoj odpravijo, ker so samo na škodo kmetovalcu in zmanjšujejo produkcijo mesa in živil.

g Kletarski nadzornik. Naznanja se, da s 1. marcem 1919 zopet začne v smislu vinskega zakona in tozadavnih naredb delovati kletarski nadzornik Franc Gombač v Ljubljani. Njegov delokrog obsega celo Slovenijo.

g Zvišanje skočnin za državne žrebce. Vsled izredne draginje krmil in drugih potrebščin za žrebce je deželna vlada za Slovenijo oddelek za kmetijstvo Ljubljani zvišala skočnino za državne žrebce po Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, in sicer za žrebce težkih pasem na 30 K, za žrebce lahkih pasem na 25 K. Zvišanje velja za skočno dobo leta 1919. Nihče ni dolžan plačati višje skočnine, nego je določena. Ta odredba ne zadeva žrebcev, ki so zasebna last.

g Mlekarski inštruktor. Deželna vlada za Slovenijo je imenovala mlekarskega veččaka Antona Pevca državnim mlekarskim inštruktorjem ter ga dodelila oddelku za kmetijstvo.

g Slovensko obrtno društvo bo začelo izdajati v najkrajšem času svoj strokovni list »Obrtni vestnik«, ki bo prinašal najnovejše stvari na polju obrti. List bo zatopal interese slovenskih obrtnikov in bo strogo strokoven, nepolitičen list. Vsi obrtniki, ki jim je ležeče na tem, da se obrtništvo povzpne na višek razvoja, naj gmotno podpirajo list. Ravnotako naj prispeva vsak k listu s članki in vprašanji. Trgovci, obrtniki in podjetja se opozarjajo na ta list. Vsi dopisi, pošiljajte in vprašanja naj se naslove na »Slovensko obrtno društvo« v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

g Sladkor. Te dni so se v Belgradu v trgovinskem ministrtvu vršile konference o oskrbi s sladkorjem. Naša država potrebuje letno 8000 vagonov sladkorja. Od sedaj do novega pridelka potrebujemo še 6000 vagonov. V zalogah imamo in v naših tovarnah se še izdeluje okoli 2000 vagonov, tako, da bomo morali uvoziti okoli 4000 vagonov. Ta primanjkljaj bomo morali pokriti vsekako iz Češke, kjer je še 27 velikih sladkornih tovarn. Na razpolago imamo toliko tovarn in primernih zemljišč, da bi mogli v dveh do treh kampanjah pokriti lastno potreščino, ako bi se energično lotili dela. Na konferenci se je razpravljalo tudi o vprašanju cen ter prišlo do zaključka, da treba sedanje maksimalne cene znatno povišati. Proizvajalci so namreč izračunali, da stane njih kilogram sladkorja okoli 5 K 40 vin., dočim bi znašal davek okoli 80 vin. za kilogram. Tako bi prišel torej kilogram sladkorja v nadrobni prodaji na približno 7 K. Vprašanje je samo, kdo bo veroval, da proizvajalce res stane kilogram sladkorja 5 K 40 v., ko je stal pred vojno kilogram sladkorja proizvajalca okoli 20 vinarjev. Sedemindvajsetkrat se pa surovine in delavci vendar niso podražili! Vsake reči kar je prav!

g Gozdni žandarji. Minister za gozdarstvo in rudarstvo Mehmed Spaho je odredil, da se morajo v celi državi zbrati podatki glede gozdov. Misli se nastaviti 600 gozdnih žandarjev, ki bodo strogo čuvali, da se gozdovi ne kvarijo.

g Čudno razmerje v plači. Pri popravilni železnici v Srbiji imajo delavci po 1000 dinarov na mesec plače, inženirji pa po 600 dinarov. Pravično to razmerje ni.

g Spor med ministri radi agrarne reforme. Med ministroma Spahom in Koračem je prišlo do ostrega nasprotstva glede izvedbe agrarne reforme. Minister Korač

je zagovornik radikalne in hitre rešitve agrarnega vprašanja, dočim je minister Spaho zastopnik ravno nasprotnega stališča, ter povdarja, da so Koračevi predlogi prenačljivi.

g Strokovne zbornice v Srbiji. Organizacija zbornic v Srbiji sloni na čisto drugačnih temeljih kot pri nas. Tu imajo več zbornic, ki so ločene ena od druge in so organizirane po strokah. Izšla je že leta 1910. postava, ki je ta sistem uzakonila. V Srbiji imamo zbornico za industrijo, zbornico za trgovino, zbornico za obrt in delavsko zbornico. Vse te štiri zbornice so v Belgradu in njihov delokrog obsega celo nekdanjo kraljevino Srbijo. — Prav bi bilo, da bi se tudi uvedle kmetijske zbornice.

g Prost promet po Jadranu. Lugano, 25. februarja. Italijanski trgovski minister se je izrazil nasproti zastopnikom časopisja, da bo mednarodna konferenca dvignila s 1. marcem blokado Adrije in da bo trgovski promet po vseh jadranskih lukah in zaledjih zopet vpostavljen. Obenem s to odredbo se bo dovolil tudi prost promet z nekdanjimi nemškimi kolonijami in s Sibirijo.

g Češko žigosanje bankovcev. Češka vlada je svoje bankovce na vse bolj teinelijit način žigosala, kot se je to zgodilo pri nas. Bankovcev ni samo žigosala, temveč jih je polovico konfiscirala kot posojilo, katerega pa ni mogoče odpovedati. Obenem je ta vsota jamstvo za nameravano oddajo premoženja. Obreduje pa to posojilo država po 1 odstotek. Hkrati je država popisala vse premoženje, premično in nepremično do zadnjega kamna in sicer pod prisego. Posebej je še popisala premoženjski prirastek na denarju in blagu med vojsko. Na podlagi tega se bo predpisala premoženjska oddaja.

g Razlastitev veleposestev na Češkem. Klubovi načelniki so sklepali o takojšnji razlastitvi veleposestev na Češkem. Dokler se ne razlaste, naj se postavijo pod prisilno upravo.

Tretje pismo svobodomislcu.

Še par reči moram povzeti iz Vašega pisma. Pravite torej, da poznate samo svojo vest. Ta vest da Vas opominja in svari, a da Vas tudi kara, če ste storili kaj napačnega. Potem pa dostavljate: vest me tudi po naravnem nagonu sili, da se svojih slabih dejanj (grehov) obtožim, a to storim le kot človek sočloveku, ki pa mora biti na vsak način duševno »višji«.

S tem, mislite, da se lahko ognete cerkve in spovedi. Ampak, ljubi moj, ni tako. Če bi Vi to, kar ste povedali, globoko premislili, bi spoznali le od nove strani življenjski pomen krščanstva.

Živa resnica je, da je v nas vest, ki se ne da podkupiti. Mogoče jo je za čas zaglušiti, a če človek popolnoma ne posirovi ali podivja, se kmalu zopet oglasi. Že poganski modrijan Aristotel je opazoval, kako taki ljudje, ki so storili kako hudo dejanje, beže sami pred seboj in iščejo družbe, da bi se premotili in ne bi slišali

očitanja vesti. Boje se samote, boje se noči, zakaj takrat se najbolj sliši glas vesti, ki jim ne da miru.

Že v zadnjem pismu smo se menili o tem, da je vest glas božji. Ni je mogoče drugače razložiti. Kakor hitro pa priznamo, da je vest glas božji, je takoj vse jasno. Božja postava v srcu je večna, je sveta, je nad vse resnoba. Zato se je človek ne more znebiti; zato nam velevala, ali nam je ljubila ali ne; zato se človek zaveda, da je kriv, če se ni po njej ravnal. Kakor sega božje gospodarstvo od kraja do kraja zemlje in se mu ne more nič izmakniti, naj bo očitno ali skrito, naj bo v svetu ali v samoti, naj bo zunaj ali v globini srca, tako se tudi vesti ni mogoče umekniti.

Pravtako resnično je, kar ste dostavili, da človeka nekaj žene, da bi komu odkril svoj greh. Opazovali so včasih zločince, ki niso imeli ne ponoči ne podnevu nobenega miru. Tak človek bega okrog, večno nemiren, nikjer pokojen, dokler ne gre in se sam ne naznani pravici. Ko ga sodnik obsodi v težko ječo, se nekako pomiri. Zdi se mu, da tako mora biti in da je tako vsaj nekoliko zadostil pravici. Kaj je ta pravica, ki tako neizprosno terja zadoščenje? Človeška pravica to ni. Človeški pravici se človek lahko umakne. Kaj temu mar evropska pravica, ko je že v daljnji Ameriki? A tej pravici se ne more umekniti. Četudi nihče drugi ne ve za zločin, če ni nobenega strahu, da bi zdaj prišel na dan, če ločijo zločinca zemlja in morje od kraja, kjer je storil zločin, vendar trepeče pred neko nevidno pravico, ki je povsod, ki ga nikjer ne zapusti. In če v Ameriki izpove svoj zločin, čuti, da je prav tako, kakor če bi ga bil izpovedal pravici v Evropi. Ena pravica je povsod ena pravica in nad vsemi — ljubi moj, povejte mi, kaj je to, če ne božja pravica?

Pri zločinih je ta nagon, da človek izpove svoj greh, posebno močan. Res je pa, kakor pravite, dosti očiten tudi pri drugih grehah. Zato so že stari narodi poznali neke vrste spoved. Pri Indih v Aziji je bilo in je še v navadi, da grešnik preišče starčka samotarja in se mu spove svojih grehov. Zdi se mu, da mu je lažje v duši, a tudi tolažba in sveti izkušenega samotarja mu dobro denejo. Seveda zopet prav pravite, da mora biti tak človek, ki naj se mu grešnik spove, navadno duševno nekako »višji«: ali starejši, ali modrejši, ali svetejši; kak starček, kak samotar, kak svet puščavnik. Vendar je pa včasih dosti, ako mu je tudi le prisrčno vdan prijatelj. Tudi srčnemu prijatelju se človek rad odkrije in breme mu je lažje, če ga prijatelj nosi z njim. Kajpada nobena taka spoved ne more popolnoma poravnati tega, kar je človek zagrešil. Potolaži ga, pomiri ga; vest ni več tako pekoča in moreča; samota ni več tako strašna; življenje je ni več tako težko; prihodnost ne več tako obupna. A zaveda se človek še vedno, da je grešil proti postavi, ki je ni dal noben človek, ampak je zapisana globoko v duši. Bog jo je dal in samo Bog more odpustiti greh ali pa kdo, ki mu je sam Bog dal to oblast.

Sedaj mi pa povejte, ljubi moj, ali je kaj bolj zveličavnega, kakor je krščanski nauk o spovedi? Prav na to globoko hre-

penenje človeške duše po spravi, po zaduščenju, po miru, je mislil Kristus, ko je ustanavljal zakrament svete pokore. Če človek po naravnem nagonu išče koga, ki mu odkrije svoje srce, da najde vsaj na videz in za čas tolažbo in miru, ali ne bo srčno hvaležen Kristusu, ki mu hoče dati najslajšo tolažbo in najpopolnejši mir, namreč tolažilno in mirno zavest, da je res vse odpuščeno, vse pozabljeno, kar je zagrešil? Samo k prijatelju naj gre, njemu naj odkrije svoje srce in potoži svoje gorje. Temu prijatelju hoče dati Kristus-Bog sveto oblast, da mu v božjem imenu vse grehe odpusti. Tako si je mislil Kristus in je ustanovil zakrament svete pokore, to se pravi, združil je s spovedjo božje odpuščanje in božji mir. Postavil je duhovnike; ti naj imajo božjo oblast, grehe odpuščati vsem, ki se jih odkritosrčno in skesano spovedo.

Porečite morda: duhovnik ni vedno duševno »višji«, tudi ni vedno moj srčni prijatelj; človek bi se pa rad le takemu izpovedal. Na to Vam pravim: Duhovnik je gotovo Vaš prijatelj in mora biti, ker je zato poslan. Vam se le zdi, da ni. Tudi se je duhovnik prav tega učil, spoznavati postavo božjo in ravnati z dušami. Sicer je pa duhovnik v zakramentu sv. pokore le Kristusov namestnik. Najboljše se spovedujejo tisti, ki imajo živo zavest, da Kristusu odkrivajo svoje srce. Seveda Kristus že itak pozna naša srca, a mi smo tako ustvarjeni, da ne najdemo miru, če jih vendarle ne odkrijemo. Če nam pa Kristus da za to mir in odpuščanje, kako ne bi bili tega srčno veseli? Kristusu torej se spovedujemo: on je pa najvdanejši — Bog od vekomaj —, najmodrejši in najsvetejši. Koga duševno »višjega« naj iščemo? In če iščemo prijatelja, ni ga na božjem svetu, ki bi nas bolj ljubil kakor on. Kar je dejal o sebi apostol, to mora reči vsak: Ljubil me je in je dal sam sebe zamej!

Če to dobro premislite, ljubi moj, Vam ne bo delalo posebnih težav, ako sedi v spovednici duhovnik-človek. Vi boste na to pozabili, Vaše srce bo govorilo božjemu srcu in božje srce bo govorilo Vam. Kaj duhovnik, kaj človek? Kristus Vam ga je poslal naproti, da sprejme Vašo skrivnost in jo skrije v svojem srcu, da je nihče ne izve, kakor on, Bog sam. In poslal ga je Vam naproti, da Vam sporoči njegov pozdrav in božji mir.

Morda je duhovnik mlajši kakor Vi, morda ste Vi modrejši in svetejši, kaj de to? On je poslanec in namestnik, on je le služabnik. Kaj se briga za to, koliko je služabnik star in moder, kdor ima opravka z Gospodom, s svojim prijateljem, samim?

Seveda smo ljudje res takšni, da se ne moremo popolnoma zamisliti v zakramentalnost sv. spovedi. Vedno je pred nami duhovnik-človek s svojimi človeškimi vrilnami, a tudi s svojimi človeškimi slabostmi. Zato je možu časih res težko spovedati se mlademu duhovniku, zlasti težko, če go mu žalostne skušnje življenja pustile temne sledi in madeže na duši. Kaj more presoditi mlad duhovnik — si misli tak mož — zakaj sem tak? Kaj on pozna življenje? Če ga torej moti mladi duhovnik, naj gre v mesto, naj popraša malo v tej ali oni samostanski cerkvi po starem, modrem in

svetem duhovniku, ni strahu, da ga ne bi našel!

Nekaj težave kajpada vedno ostane. Greh je greh in nikoli se ne odpravi brez vsake pokore. Malo ponižati se je že treba. Tisto ponižanje je pa v vsaki spovedi, tudi če se spoveste najmodrejšemu človeku, ki ni duhovnik, kakor pravite, da se spovedujete Vi. Tu je tudi nočan dokaz zoper tiste, ki časih govore, da so si spoved izmislili duhovniki. Prosim Vas, ali ni tako govorjenje že samo po sebi neumno? Kaj pa ima duhovnik od tega, da mora po ure in ure sedeti v spovednici? Ali je morda to res kaka zabava, zgodaj zjutraj vstajati in hoditi v mrazu v spovednico? Potem pa ti ljudje najbrž ne vedo, da morajo duhovniki sami tudi k spovedi. Če je spoved težka, je duhovniku prav tako težka in težja. Tudi sam sv. oče in škofje in vsi duhovniki morajo od časa do časa poiskati spovednika in se mu ponižno spovedati. Mnogi hodijo k spovedi vsak teden, nekateri še po večkrat na teden. Ali je mar sv. očetu lažje odkrivati drugemu duhovniku svoje slabosti in napake kakor pa komu izmed nas? Ali je škofu lažje spovedovati se kateremu svojih duhovnikov, kakor nam? In če se je kak duhovnik težje pregrešil, ali mu ne bo spoved prav tako težka in težja, kakor le kateremu izmed nas? In duhovniki naj bi si bili izmislili spoved? Ali vidite, kako malo se veže tako govorjenje?

Vsi potrebujemo spovedi in za vse je Kristus združil s spovedjo mir in odpuščanje, zato se moramo vsi ponižati — če je v tem ponižanje — in se spovedovati njim, ki jih je Kristus za to postavil. Iz zgodovine vemo, kako je bilo v prvih časih krščanstva še vse drugače. Takrat je bila mnogokrat spoved očitna, navadno pa očitna pokora. To je bilo dostikrat res težko, skoraj preteško, tako da mi tiste junaške čase komaj umejemo. A to so bili časi žive vere in močne ljubezni, zato se niso strašili nobene pokore za greh! Nekateri goreči, a malo modri kristjani so hoteli, da bi Cerkev tudi v naših časih obnovila tedanje spokorne navade. Toda Cerkev pozna našo slabost, Kristus tega ni zahteval, zato tudi Cerkev tega noče. Ni vse za vse. Že tridentinski cerkveni zbor je izrekel, da bi bilo malo modro kaj takega splošno za vse čase zahtevati. Cerkev zahteva le to, kar je Kristus v svoji ljubezni do nas ustanovil: spovej se svojih grehov v to postavljenemu spovedniku, njegovemu namestniku, da zodobiš odpuščanje in srčni mir! K spovedi naj najboljše veš sama, Kristus pa je dal spovedi božjo očiščujočo moč. To je vse, a to je res božje, tako čudovito je in tako tolažilno!

Glejte, ljubi moj, kam sva prišla! Pravzaprav do tega sklepa, da Vam bo treba iti zopet v cerkev in k spovedi. Polno težav, ki jih imate, bo kar samoodsebe izginilo. Po dobri spovedi je človeku tako lahko in nič mu ni treba blizu kakor božja pričujočnost. Kdo bi pa v božji pričujočnosti dvomil o Bogu? Prav zares, ljubi moj, nič drugače ne bo, k spovedi morate in kar najprej!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkveno)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3 $\frac{1}{2}$ % brez kakvega odbitka.

Vratarne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glet inserat!

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalie.)

Čudni izprevod se že pomika proti mestu hiši. Štefana se ozira proti temnim zidovom, in smehlja j priigr na resni obraz. Tam je ječa, strašni kraj, kamor ne posije ne sonce ne luna. Pojde li noter? ... Če mora biti, pa naj bo; bo že Bog pomagal, ki bo čul nad svetlim menihom in tolažil njeno mater.

Toda še nekaj drugega je tam pri teh črnih zidovih, o čemer Štefana še ne sluti ne...

Pred ječo stoji štirioglat, kamenit steber visok za dva moža; na vrhu se reži mrtvaška glava, vanj so vklesani prisegajoči proti, igral-ske karte in kupe, napolnjene s kockami, spredaj pa v višini poimoza je pritrjen grozni železni pas, katerega odlepajo okoli lezij hudodelcem in vlačugam, ki so obsojeni na sramotni oder. da tam stoje vpricho vsega mesta. — Mladi Hendel ve, da se glasi kužna postava: Kdor zapeljuje ljudi k procesijam... Čeprav je hud na kužno tolpo in deklica, ga vendar zaboli srce, ko pomisli, da bodo morda kmalu peljali to lepo stvarco, ki mu je s svojim kolom razdrobila meč, tja na sramotni oder, da jo cpašejo s strašnim pasom...

Fej, tega ne; tega pa vendar njegov oče ne more storiti! Res je, navihana papeška mucika je, vse hudo ji privoščji, vlačuga pa ni, in tam naj stoje samo vlačuge.

Med groznim krikom in vikom se je perila uboga romarska truma skozi gnečo ljudstva tja do mestne hiše.

Mladi Hendel silno mrko gleda; nič ne stopi s konja, marveč ukaže nekemu strelcu, naj gre gori v posvetovalnico in naj sporoči očetu, da je procesija ujeta — dva možka in pol sto žensk... in... in deklica. Dobro se je izkazal. Dovoril je res junaško delo!

XII.

Sodnik Hendel je sedel v velikem svetu, obdan od dvanajstih svetovalcev in osemnajstih prisodnikov in oblečen v krasno, črno špansko obleko. Na mizi, s svilo poornje-ni, se iskri srebrni meč, na katerem so vrezani žrtveniki, plameni, boginje in spake. Poleg meča leži odprta knjiga o krvavem pravu in nova kužna postava.

Pomladno solnce je sijalo v novo sijajno dvorano in je zlatilo izrezane angele, ki so nosili razne stebre in stebričke. Toda njegovo obličje je bilo trdo kakor bron in železo ter je bolj kakor ubogi grešnici, ki je pred njim klečala, grozilo večjim hudodelcem, katerih pri-

hod mu je spodaj naznanjal krik in vik ljudstva.

Uboaga grešnica, kakih dvajset let staro dekle, je bila meščanska hčerka iz Štajra, sedaj hišna grajske grofinje in luteranka.

Utopila je v Štajru svoje novorojeno dete ter je bila zasadena pri detomoru. Priznala je svojo krivdo ter je grenko jokala, toda trdila je, da je to storila v dušni zmedenosti. Priče so že izpovedale, in sedaj nesrečnica s težkim srcem pričakuje sodbe mogočnega gospoda.

Kakor je danes v svoji črni opravi strašen, da se mu plaho bližajo celo njegovi prijatelji, je bil vendar nasproti nesrečni dekli nekako miren, skoraj dobrotljiv, tako da se je siroti vzdudilo novo upanje, da ji ostane mlado življenje.

»Si-li že takrat, ko si za gotovo vedela, da si mati, sklenila, umoriti ubogega črvačka?« Ko je to govoril, se je nekoliko k njej sklonil, da bi drugi vsega ne slišali.

»Ne — ne,« je zagotavljala. »Saj še vedela nisem, bila sem neumna in nisem prav nič mislila, tudi ga nisem hotela umoriti, strogi gospod, Bog mi je priča.«

Pogledal je proti oknu. Ona je mislila, da sedaj premišljuje, kako se je zlagala, in res se je zlagala, zato ji močno od strahu utriplje srce.

Toda on premišljuje, kako je danes zjutraj šel gori k farni cerkvi, ki jo je zaprl in zapечатil. Od l. 1600. je ni več videl — že dolgih dvajset let. Kako ga je gledala s svojimi nesramnimi podobami, s svojimi napeškimi, opičjim nakitjem — kakor bi bila prekleta, in vendar krasna kakor oskrunjena kraljica.

Ko je pritisnil pečat, se je veselil, da je opustošen malikovalni prostor, in je prisegel, da bo oskrunjena kraljica o Veliki noči že nosila novo krono. Postati mora luteranski tempelj: stebri, grobnice, lece, vse, prav vse mora biti prenovljeno, in v pisanem soju morajo zablesteti okna, notri mora stati nov, krasen oltar, ki naj se visoko dviga v čast — našemu Bogu.

Svetovalci so ga začudeno gledali, ko je tako premišljeval z namršenimi obrvmi. Tedaj pa se je zopet ozrl na grešnico ter je vprašal: »Nisi še povedala imena tistega, ki si mu preveč verovala, in ki te je zapeljal.«

Trosoč se, mu je rekla: »Bil je doma iz Vajdhofna, gospod, vem ime, pa ga ne povem, da mu ne nakopljem sramote... Gospod, vsak dan je prišel k nam, včasih še po trikrat na dan, vse mogoče mi je obetal, če ga uslišim... Tako me je preslepil, in to je bila moja poguba.«

Votlo je spodaj med ljudstvom zašumelo in zagrmelo. Hendel se je stresel, nosnice so se mu razširile, krčevito je zgrabila njegova roka svilnati prt.

Skozi v svinec vdrela steklo oken prihaja sicer nekoliko oslabele, pa vendar dosti razločno vpitje: »Kužni krokarji — kužni krokarji.«

Tedaj so se odzvala vrata. Na pragu stoji štajerski strelec, velik kakor drevo.

»Najmilostivejši gospod sodnik, lajtnant Hendel sporoča, da je pripeljal procesijo, spodaj je.«

Hendelnu so se kakor tigru zablistale oči. »Hvala mu. Naj mi pripelje gori glavne krivce, sam, osebno. Zakaj pošilja tebe? — Je veliko romarjev?«

»Ne preveč, gospod sodnik, okoli sto jih je,« je spoštljivo odgovoril strelec.

»Te naj pusti spodaj na dvorišču. Gospodje vidijo,« obrnil se je proti svetovalcem, »da se je zgodilo, kakor sem rekel. Nekateri gospodov niti niso mogli verjeti, da bi mogel kdo tako hudoben biti, tako predrzen. No, sedaj pa vidite. Ti papežniki so sposobni prav za vse.«

Svetovalci so votlo mrmrali: »Sodrga. Res je. Če je kje kak nered, so vedno papežniki zraven.« Katoličan Leonhard Radmajer je bil bled kakor zid in je vnenomer nemirno menal z rokami. Da, da, povsod morajo biti papežniki krivi, kakor nekaj kristjani v Rimu, ki so tudi morali zažgati Rim — ker je Neron tako hotel. O Bog — sedaj kipi sila do vrha — zakaj smo tako dolgo spali... Nismo bili dosti Bogu hvaležni, da nam je poslal Alberta, sedaj

nam še tega požene Hendel; poginili bomo, konec nas bo.

Hendel je sedaj vstal v vsem svojem sijaju, z mogočnimi koraki je prkral premeril dvorano, potem se je mimogrede ozrl na morilko, ki je še vedno klečala in vlekla za široke rokave, ter ji je rekel: »Vstani in stoj tako dolgo, dokler ne izrečem sodbe.« Nato je odprl vrata v postransko sobo ter je zaklical vanjo: »Gospodje komisariji zoper kugo!« Takoj so vstopili, zvečine so bili Hendelovi sorodniki. Med njimi je bil tudi Bertold iz Piraha, edini med navzočimi, ki mu kuga in papežniki niso spridili šaljivosti in dobre volje. Ravnokar je rčbato ozmerjal komisarje, ki so trdili, da vino škoduje v kugi.

(Dalje.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

R. G. M. Poidite osebno na dotično poslovalnico in zahtevajte natančnih pojasnil. Kaj ste opravili, nas obvestite in nam pošijte natančnejše podatke, ker se iz Vašega pisma ne moremo dovolj poučiti o Vaši zadevi. — I. P. P.: V Vaši zadevi Vas še obvestimo, ko dobimo pojasnil. — R. M. K.: Glede Vašega vprašanja smo se obrnili na vojno ministristvo v Beogradu. Ko dobimo odgovor, Vam sporočimo. — I. O. V.: Natančne podatke glede civilne obleke vojakov ste gotovo brali v deveti številki »Domoljuba« na strani 88. — J. W. D.: Isto.

M. P. P.: Glede umetnih gnojil se obrnite na Slov. kmetijsko družbo v Ljubljani. Seveda v sedanjih časih ni mogoče iz Nemčije dobavljati gnojil prvič zato, ker so meje zaprte in tudi manjka vagonov v Nemčiji, drugič pa zato, ker tvornice v Nemčiji večinoma stoje. Naš članek o umetnih gnojilih pa ni pisan samo za sedanje neurejene čase, ampak ima veljavo tudi pozneje.

P. I. St. J. Po našem mnenju je varno, le dvigniti bodete denar težko pred sklenjenim mirom. — F. S. P.: Prošnje za vojaške in ameriške podpore ne morejo biti tako hitro rešene, ker jih je na tisoče. Če ste res takoj potrebni podpore, pojdite s potrditelno župnaga in občinskega urada, da se res ne morete preživiti, h pristojni davkarji, ki Vam lahko izplača predujem. — A. K. G.: Kadar bodo ustanovljene tozadnevne komisije za razdelitev zemlje, se bodete lahko tamkaj oglasili. Sedaj je še pri smislih načrtih. — M. Z. B.: Mož iz Amerike najbrže ne bo prišel pred sklepom mira. Glede drugega glejte odgovor pod črkami F. S. P. — L. F. P.: Glejte odgovor pod črkami F. S. P.

Veliko zalogo ima na prodaj **Ivan Kos,** kovač, Gorenjavas nad Škofjo Loko.

MILO in KAVA!

Razpošiljamo v 5 kg zamotih po povzetju ali predplačilu poštneine prosto: 4 1/2 kg fin. pral. mila v kosih po 0.20 in 0.40 kg in kos umiv. mila za K 30.30. — 4 1/2 kg rumeno jedr. pralno milo v kosih po 0.5 kg (kakovost kakor z »Jelenčkom« in kos toal. fno diš. mila za K 93.30. — Družinski zavoj: 1 kg prave zrnate sur. kave, 3 1/2 kg kav. surog. in cikrije za K 90.30. Spoštovanjem **HROVAT & Komp. Ljubljana 129.**

Cudov to šilo le K 4.50.

Siva tako raglo presivne vboke kot šilvni stroj. — Največja iznučba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konj ko orremo, vreče, pa tino in vsrko: druce močno blago. Neobhodi o poltrebno za vsakogar. Jamstvo za porabnost. Cera kompl. šila s »ukancem«, 4 raznimi šilvankami in 13 rabnim navodilom K 4.50, 3 kosil K 13.—. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, Lil/2, Messgasse 13-404

Vsakovrstna semena

suhe gobe, prazne vreče in druge prideлке kupuje trgovina s semeni SEVER & komp. LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 12. -

Avtomatična past

za podgane K 7.50, za miši, za ptičvino najboljša izvršitev K 11.50 love brek nadzorstva do 40 šilvati v eni noči, ne zapušte nikake sledi in se same zopet nastavijo. — Past za ščurke »Rapid«

vjamo na tisoče ščurkov v eni noči, po K 8.50. — Izborna delujoča lovilec za muhe »Nova« komad K 9.20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po posojotju. Poštmina K 1.30. Izvozna tvrdka TINTNER, Dunaj III, Keatinggasse 11.

Krojaškega vajenca

sprejme Ivan Tomazin, Strohinj, Naklo.

Korenjevo seme, domače, zanesljivo in priznano, najboljše razpošilja zopet Franc Obiar, Sv. Gregor, p. Grinsek, po 3 K liter, pri odjemu nad 10 l pa po K 2.50. Pesa za krmo mamutovka, velikanska, valjasta, po 8 K liter, pri odjemu nad 10 l po K 6.50. Dalje še različni natičniki in zgodnji grah, oboje po ugodni ceni. Pošilja se le proti povzetju. 1388. (5)

NAZNAJAN

slavnemu občinstvu, najboljše razpošilja zopet Franc Obiar, Sv. Gregor, p. Grinsek, po 3 K liter, pri odjemu nad 10 l pa po K 2.50. Pesa za krmo mamutovka, velikanska, valjasta, po 8 K liter, pri odjemu nad 10 l po K 6.50. Dalje še različni natičniki in zgodnji grah, oboje po ugodni ceni. Pošilja se le proti povzetju. 1388. (5)

Živinorejci!

Saueremann Kerberjevo krepilno krmilo kot najboljša krma za govedo, prašiče in konje je zopet došlo. Učinkuje: hitro rast, povzdigo močznosti, okusno krmo in čvrsti nastavek mesa in masti. Poskusite, da se pripravate. 1 zav. 5 kg K 14.80. Glavna zaloga in prodaja **MILAN 1374 KRAVANJA, Begunje pri Raketu. 5**

Razprodaja.

Zaradi odpotovanja je po razprodaja. Ceno prodajajo vsak dan vezelne (slingarije) od 30 do 60 cm širokosti in za gospode kravate vseh vrst, drobnarija ter manufakturno blago na drobno in na debelo. Sprejme se dalje poština in izobražena šivilja.

Marija Rogelj, Ljubljana, Sv. Petra c. 38.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zoono

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradnje, 2. vse premične blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske prideleke, šita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, onkoma doživlje in druge kombinacije in proti nesgodam. vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za dožalno nštjenavstrijeko zavarovalnico, od katero ima tudi dežela Kranjska podražnico.

Varnostni zaklad in vložne, ki so znašale l. 1918 K 906.838-91, se poškošijo koncem l. 1917 na 1.081.838-84.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasti zaklad.

Fenouche in pojasnila daje ravnanjeljivo, glavne poverjeničtve v Celju in na Frosenu, kakor tudi po vseh farah nastavljenih poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojanje inplačilo

10 vinarjev

123 dopisanko
Vas stane mo-
cenik, list Vam
pošleme za zabe-
lno zastavo.
— Jani Krenser,
razpisovalnica
Bridg
št. 1992 (Češke)
— Ljubljana 12

zrebro lekie K 7—
9—, 11—, Varnos-
tni britvski opru-
poniki, K 7-50, dvo-
rezna rezerv. rezila
tuc. 12 K. — Inse-
in
bređestr. žilice K
20—, 25—, Pošilja
se po povzetju ali
predplaćem. Zame-
na dovoljena ali
denar nazaj.

Krema za britje
najbolje kakovost rabiva brez
vođe. 1 porcelanast lonček
6 K, 1 dučet 60 K.

Milo za britje :
prilčno, najbolje vrste, 1 kos
samo 3 K, 1 kg 30 K.

Toaletno milo
prilčno, fino dišće, komad po
100 gr. — 3 kosi K 12—, 12 ko-
sov K 48—, 24 kosov K 92—.

Praino milo :
prilčno domaće snbo, za kg
22 K. — pri večjem naročju
popust. — Pošilja se proti
predplaćem.

M. JÜNKER
izvozna tvrdka
Zagreb 1, Petrinjska 3 III, Hrv.

Srbečko, ližaje

očistiti prav naglo dr. Flescha izvir.
zakonito zajamčeno „Skaboterm“ ma-
zilo“. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni loutek K 4—, veliki K 6—
porcija za rodbino K 15—. Zaloga za
Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem
slenu, Ljubljana, Marijin trg. 1620
Parite na varstveno znamko „Skaboterm“!

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za
krmilo. Da to krmilo živina, perunina dobro
prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmu, ena pest polna
„Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a rešilni prašek.
„Mastin“ Paket velja 3 K, 6 paketov 15 K poš-
nine prosto. 6 paketov zadostuje za 3 meseca
za enega vola, kravo ali prašiča, da se zred.
Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **Iekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnmami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

**Nakup ur, zlatnice in britantov je
zaupljiva stvar**
zato se pri nakupu obrnite na
tvrdko **F. ČUDEN SIN**
RABIO nasproti pl. pošte v Ljubljani.

**Miši - podgane
stenicice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši
K 5—; posebno ostra pasta za podgane K 6—; za
ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K;
uničevalo moljev K 7—; prašek proti mrčesom
B in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; ma-
zilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki
in perila K 7—; tinktura za bolhe pri peh K 150;
tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uni-
čevalec rastlin) K 3—, — Pošilja po povzetju Za-
vod za eksport
M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Uspeh zagotovljen.

Zoper izpadanje las

uporabljajte le svetovnozn. brezovo mazilo **HAARLOID**
ki deluje hitro in potovno. Najbolje mazilo za lasne, ki je od
zdravnikov toplo priporočeno in 100 krat
Nikakega izpa-
davanja las, no-
benih lusk na
glavi, nabene
srbečice, nabene
predčes-
ne, osivena,
osipanja in ce-
senja, amok
samo lepi bu-
na, svilenomel-
ki in gosti lasje.
„Haarloid“
nudi in oživi
lasišče in podeli
NOVO RAST.
Tisoči so mu
hvaliležni za svo-
je lepe, bujne
lasje. Kjer od-
povedo že vsa
sredstva, deluje
„Haarloid“
čudovito.
Neste-
vilna zahvalna
pisma so na
vzpostavili.
Steklenica z
navodilom za
poučje la 7 K.
Velika stekleni-
ca K 1280.

Stročki za poštno posebel. Pošilja po povzetju
brez navedbe vsbine.
Parfumerija „Zum Lloydhof“ Dunaj II/5
Praterstrasse 13 — I.

**Pravo žolto
domaće milo za pranje**

1 kg K 10—, Pri naročbi onega zabojčka okoli
3 1/2 kg K 35— franko. Pošilja po povzetju zavod
za eksport M. Jünker, Zagreb št. 1, Petrinjska 1.
Z naročilom se prosí poslati tudi polovico zneska.

Zobotrebce

okroglo rezane, potem ploščnato rezane (fino
brušene) kupuje po najboljši ceni tvrdka Aul.
Krisper, Ljubljana, Mestni trg. 271 (10)

Užigalnik le K 5-

Gori na prilik,
snob, polr. mesto
vžigalic za lač in
nažiganje. Plošč
ali v obli. granate
kom. K 5—, 3 kosi
K 14-50. Nadom.
karni tuc. K 2-80
100 kosov K 20—.
Pošilja po povz.
M. SWOBODA, Dunaj III/2.
Hiesgasse 13 — 604.

St. 50. AKORDEON v naj-
bolji izpeljavi, cena je
124— kron. — Zahtevajte
veliki cenik s več nego 1000
slikami brezplačno.
E. Luna, Maribor št. 73.

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki
Ioan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4708

Kranjska deželna podružnica

a. a. češnje življenjske in rentne nezgodne in
jamatvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro-
ških dot., rentna in ljudska nezgodna in
jamatvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj
in poštnine prosto. Spособni zastopniki se spreje-
majo pod najugodnejšimi pogoji. 123

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in je
imela koncem leta 1918 nad 43 mi-
lijonov kron vlog in nad 1 milijon
enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.